Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 251. Braşovŭ, Mercurĭ, 13 (25) Noemvre. 1891.

Braşovŭ, 12 Noemvre st. v.

In nisce momente, când foile oposiţionale maghiare variéză în tóte tonurile aşa ḑisulŭ „pactŭ" alŭ guvernului cu Saşii, cu scopŭ de a discredita pe ministrulŭ preşedinte Szapary şi politica lui, ḑiarulŭ naţionalŭ săsescŭ din Sibiiu „Siebenb. D. Tageblatt" se plânge într'unŭ articulŭ de fondŭ amarŭ asupra maghiarisării, care ia dimensiunĭ totŭ mai îngrijitóre şi pentru Saşĭ. Étă cum caracteriséză numitulŭ articolŭ epoca de faţă a pretensiunilorŭ de maghiarisare, carĭ devinŭ pe ḑi ce merge mai marĭ şi mai obrasnice:

„Maghiarisaţi-vĕ!" Astfelŭ rĕsună din capitală peste tótă ţéra. „Maghiarisaţi-vĕ!" Acesta este ecoulŭ în oraşele din provinciă. „Maghiarisaţi-vĕ!" In acéstă pretensiune se condenséză totŭ patriotismulŭ Maghiarilorŭ. Notarii de pe la sate, carĭ ocupă posturĭ fără cualificaţiă, séu de aceia, carĭ suntŭ familiarisaţĭ cu codulŭ penalŭ; canceliştĭ, carĭ se distingŭ prin o scrisóre abia legibilă şi prin gréua muncă a scrierei dictando; óspeţĭ de tóte ḑilele pe la birturĭ şi catenele, carĭ îşĭ tragŭ tótă cultura lorŭ din cetirea fóiei partidei, de care se ţinŭ; funcţionarĭ, carĭ încunjură legea, şi sciu sĕ impună prin restanţe în massă a resortului lorŭ; fişpanĭ şi viceşpanĭ, carĭ sciu sĕ înfrumseţeze volnicia lorŭ totdéuna prin vre-o ordinaţiune orĭ vre-o poruncă mai înaltă; deputaţĭ, carĭ lărmuescŭ numai prin întreruperĭ, şi pentru fiăcare cuvêntŭ rĕu înţelesŭ de ei, tragŭ îndată sabia séu ridică pistolulŭ; funcţionarĭ de statŭ, cărora consideraţia cătră poporŭ şi cătră trebuinţele sale culturale este numai o pedecă pentru intenţiunile lorŭ părtinitóre; ḑiarıştĭ, carĭ se credŭ geniurĭ universale, pentru-că n'au fostŭ capabilĭ sĕ înveţe nimicŭ cum se cade, pentru aşĭ face o carieră; preoţĭ, carĭ ardŭ de pofta de prigonire şi de intoleranţă, şi suntŭ plinĭ de slăbiciunĭ omenescĭ: toţĭ aceştia 'şĭ spală pĕcatele lorŭ, cu strigătulŭ: „Maghiarisaţi-vĕ!" In acestea suntŭ cuprinse tóte pretensiunile faţă de poporaţiunile Ungariei...."

După ce caracteriséză astfeliu curentulŭ timpului ḑicêndŭ că lipsesce numai ca vre-o glăvăţie ă originală maghiară sĕ inventeze o religiune şi filosofiă maghiară deosebită, „Sieb. D. Tbl." vine asupra pretensiunilorŭ, ce le cuprindŭ nisuinţele de unificare şi de maghiarisare în deosebĭ faţă cu Saşii.

In ce privesce limba statului Saşii, ḑice, o învaţă bucurosŭ, întru câtŭ vorŭ sĕ ocupe funcţiunĭ, sĕ fiă advocaţĭ etc. şi sĕ şi învaţă la şcólele medii săsescĭ limba maghiară, dér a pretinde, ca şi în şcólele poporale din satele săsescĭ unde nu suntŭ de locŭ Maghiarĭ, sĕ se propună limba maghiară cu 17 óre pe sĕptĕmână. acésta li-se pare şi Saşilorŭ prea multŭ, căcĭ în asemenea şcóle maghiarisarea nu înainteză şi cultura săséscă dă îndĕrĕptŭ.

Mai departe vorbesce de Kişdedovurile, carĭ suntŭ în perspectivă şi ḑice, că faţă cu maghiarisarea scârbósă, ce se intenţionéză şi cu acestea, nu mai potŭ rĕmâné nicĭ Saşii indiferenţĭ.

Este o grozăveniă, — ḑice mai departe articolulŭ fóiei amintite — de a voi sĕ impunĭ familiei altă limbă, de câtŭ ceea ce a moştenit'o. Dér nimenĭ nu va puté răpì părinţilorŭ libertatea de a'şĭ cresce copii, după cea mai bună a lorŭ convingere, şi de aceea vorŭ respinge orĭ ce pretensiunĭ nejuste etc.

In fine ḑice, că cei cuprinşĭ de nebunia maghiarisărei nu se mulţămescŭ numai cu limba, ci mai cerŭ, ca sĕ şi cântămŭ şi sĕ jucămŭ numai şi numai unguresce.

Asta-i prea multŭ! Şi totuşĭ autorulŭ îi crede capabilĭ pe şoviniştii ungurĭ sĕ mérgă până aicĭ.

Vorŭ şi merge, décă nu vorŭ da de altă pedecă, decâtŭ de câte unŭ articolŭ ca acesta din „Sieb. D. Tbl", în care li-se spune, că totuşĭ ar fi bine décă arŭ cruţa pe Saşĭ cu prea marea lorŭ dragoste.

Saşii ardelenĭ au fostŭ şi suntŭ în rătăcire, décă mai speréză, că molochulŭ maghiarisărei ar puté sĕ-i cruţe fiă câtŭ de puţinŭ; şi mai bine decâtŭ a perde timpulŭ voindŭ sĕ convingă pe contrarii lorŭ naţionalĭ, câtŭ de lealĭ şi câtŭ de modeştĭ suntŭ în pretensiunile lorŭ, mai bine, ḑicemŭ, sĕ se gândéscă seriosŭ cum sĕ-şĭ pretindă dreptulŭ lorŭ întregŭ şi neciontitŭ, cu cine sĕ mérgă şi pe ce sĕ se raḑime, ca sĕ şi-lŭ recâştige pe deplinŭ.

Acésta ar fi o faptă politică, ér tóte celelalte suntŭ vorbe în vêntŭ şi văerărĭ nefolositóre.

Din delegaţiunĭ.

In şedinţa dela 20 Noemvre a comisiunei pentru armată a delegaţiunilorŭ ungare, Beöthy observà, că pensionarea oficerilorŭ forméză unulŭ dintre cele mai critice puncte ale bugetului pentru armată. In timpulŭ de faţă suntŭ în activitate 186 de generalĭ, pe când pensionaţĭ suntŭ 447; oficerĭ de statŭ majorŭ în activitate suntŭ 1281, pe când pensionaţĭ suntŭ vre-o 2400. De aci se póte conchide, că se pensionéză şi indiviḑĭ pe deplinŭ capabilĭ pentru serviciu.

Bauer, ministru de rĕsboiu, declară, că după lege oficerii, carĭ au trecutŭ peste anulŭ alŭ 60-lea alŭ etăţii, séu carĭ au împlinitŭ 40 de anĭ de serviciu activŭ, au dreptulŭ de a cere sĕ fiă puşĭ în pensiune. Alte pensionărĭ se potŭ face numai pe basa unei inspecţiunĭ anterióre. Astfelŭ pensionările urméză de sine şi independentŭ de voinţa sa. Dér cumcă nu prea mulţĭ useză de avantagiulŭ legei se vede de acolo, că mulţĭ oficerĭ se află în serviciu activŭ, deşi au împlinitŭ 40 de anĭ de serviciu, respective suntŭ mai bĕtrânĭ de 60 de anĭ. Ministrulŭ arată, că dela 1875 încóce numĕrulŭ oficerilorŭ pensionaţĭ s'a împuţinatŭ cu 1881; faţă cu anulŭ de mai înainte, numĕrulŭ pensionaţilorŭ e mai micŭ cu 195. Cu tóte acestea însĕ, în bugetŭ s'a pusŭ la rubrica pensionărilorŭ o sumă mai mare, deórece după noua lege, pensiunile suntŭ aḑĭ mai marĭ.

Szalay întrébă, cum stă lucrulŭ cu *reducerea anilorŭ* de serviciu şi cu introducerea serviciului activŭ de 2 anĭ?

Br. Bauer, ministru de rĕsboiu, declară, că în privinţa acésta elŭ urmăresce cu atenţiune încercările, ce se facŭ acum în Germania, şi înainte de a se face paşĭ în Austro-Ungaria, aştéptă mai întêiu sĕ vadă resultatulŭ încercărilorŭ din Germania. De altmintrelea s'a ocupatŭ ministrulŭ cu ideja acésta şi a aflatŭ, că pentru a se puté reduce serviciulŭ activŭ la doi anĭ, mai întêiu ar fi de lipsă unŭ numĕrŭ mare de şcóle pentru subofıcerĭ, apoi ar trebui sĕ se înmulţéscă cu multŭ léfa subofıcerilorŭ, carĭ servescŭ peste timpulŭ obligatŭ şi în fine ar trebui sĕ se ia îngrijirile de lipsă pentru a puté fi aplicaţĭ cu uşurinţă în funcţiunĭ civile subofıcerii eşiţĭ din serviciu. Ar fi neapĕratŭ necesară mai departe urcarea numĕrului ostaşilorŭ în activitate. In privinţa financiară, introducerea acestei reforme ar costa o sporire a bugetului cu 11 milióne fl. Ministrulŭ este convinsŭ, că între împrejurărĭ favorabile, décă tinerimea ar fi instruată numai pentru serviciulŭ de trupe, introducerea reformei ar da resultate mai bune, ca cele de aḑĭ, când pedestrimea e adusă în încurcătură prin aceea, că trebue sĕ facă mai multe soiurĭ de servicii. Pentru a arăta greutăţile aplicărei subofıcerilorŭ în funcţiunĭ civile, ministrulŭ arată, că până acum s'au datŭ 12,245 de certificate pentru ocuparea de funcţiunĭ civile. Dintre acestea însĕ 2419 se află în mâna unorŭ subofıcerĭ, carĭ până acum încă n'au pututŭ fi aplicaţĭ nicăirĭ.

Bolgar întrébă, că unŭ tînĕrŭ inte-

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

(9)

Cerşitórea dela Ponts des Arts.

Novelă de **Vilhelm Hauff**; trad. de *Cornel Scurtu.*

16

Baronulŭ de Faldner se întorsese la prânḑŭ acasă şi Iosefa îlŭ primise cu obicĭnuita ei graţiă, deşi póte mai puţinŭ seriósă ca de obiceiu. Dér elŭ repede se smulse din braţele ei:

— „Fröben," strigà elŭ fără ca sĕ mai bage în sémă pe soţia sa, „nenorocirile stau sĕ mĕ ducă la nebuniă: „Am adusŭ o móră din Anglia cu cheltuelĭ enorme, am esportat'o pe furişŭ chiar cu pericolulŭ de a mĕ nimici, tu cunoscĭ legile în privinţa acésta. Şi acum, când credeamŭ, că suntŭ în clarŭ, calculândŭ la unŭ câştigŭ, de 80, ba şi de 100 procente, acum nu âmblă!"

„Franz!" strigà Iosefa îngălbinindu-se.

„Nu âmblă?" strigà şi Fröben.

„Nu âmblă!" strigà nenorocitulŭ agricultorŭ. „Incheiăturile nu se potrivescŭ, roţile stau în locŭ, trebue că s'a pierdutŭ ceva din ea. Am cheltuitŭ multŭ după cum scii Iosefo, am chiămatŭ unŭ mecanicŭ din Mainz cu plată mare, i-am presentatŭ desemnulŭ. „Nimicŭ nu e mai uşorŭ ca asta," ḑise mişelulŭ, „şi acum, după ce i-am pusŭ la disposiţiune A cu A, B cu B, căcĭ tóte suntŭ numerisate şi descrise, acum nu póte nimenea sĕ o pună la locŭ. O, — tréba asta mĕ duce la nebuniă."

Se puseră la mésă măhniţĭ. Baronulŭ îşĭ înecà mânia şi supĕrarea pentru speranţele risipite şi pentru eventualele perderĭ, bĕù multŭ vinŭ şi făcù glume próste. Iosefa era mai palidă ca de obiceiu, ea-şĭ împlinea în tăcere datorinţa de económă a casei şi numai Fröben sciù sĕ ghicéscă întru câtva sentimentele ei, căcĭ ea evita se-lŭ privéscă. N'avea poftă de mâncare, elŭ vedea curagiu, resoluţiă şi órecare témă în înfăţişarea frumósei femei, 'i se părea, că cu venirea sa a intratŭ nefericirea în acéstă casă. Conversaţiunea decurse în modŭ silitŭ, totuşĭ când se aduse desertulŭ şi servitorii se depărtară în urma semnului, ce li-lŭ făcù Iosefa, ea rĕsuflà de câteva orĭ greu, obrajii 'i se înroşiră şi apoi ḑise:

„N'ai luatŭ parte la o conversaţiune între mine şi amiculŭ tĕu. Noi adese-orĭ, după cum sci, ne plângeamŭ, că eu n'am rudenii, acum mi se pare că se ivesce o nouă lumină, căcĭ elŭ ne aduce în casă multe şi însemnate rude."

Faldner privi pe amiculŭ sĕu uimitŭ şi în modŭ întrebătorŭ, acesta în primulŭ momentŭ era frapatŭ, dér aicĭ trebuia sĕ lucre cu precauţiune. Acumŭ simţea elŭ supremaţia unui bărbatŭ din lumea mare asupra modului de gândire brutalŭ şi josnicŭ ca alŭ unui baronŭ Faldner şi — cu o desteritate mare folosindŭ înţelepţesce împrejurările, elŭ enarà istoria ciudată a tabloului şi cunoscinţa sa cu Don Pedro.

Peste orĭ ce aşteptare, baronulŭ se înveselì în decursulŭ istorisirei; ei, „curiosŭ", — acestea erau singurele cuvinte, ce le ḑicea din când în când. „Ce e mai clarŭ ca acésta? Donna Laura Tortosi şi Laura de Fortheim, căpitanulŭ elveţianŭ Tannensee şi tatălŭ tĕu suntŭ aceiaşĭ. Fröben, ḑicĭ că e bogatŭ, maestrulŭ de curte? Bogatŭ, şi neînsuratŭ şi încă e amorezatŭ în bĕtrâna Dulcinea de Valencia? Pe legea mea? Iosefo, aicĭ ai puté spera o bogată moştenire de piastrii!"

Iosefa nu se aşteptase la acéstă observaţiune; óspele se uità la ea, ca şi când ar fi voitŭ sĕ-i spună, că aceste vorbe de rêndŭ, mai bine le-arŭ fi auḑitŭ fără martorĭ; dér ei i-se părù, că i-se ridică de pe peptŭ o sarcină grea; strînse mâna soţului ei, póte pentru-că elŭ îi adresase de astă-dată mai puţine vorbe rele ca altă-dată, şi veselă ḑise: „Mie mi-se pare, că e unŭ semnŭ alŭ destinului în întêlnirea ciudată a amicului nostru cu Spaniolulŭ; ba credŭ chiar că cântărĭ spaniole erau acele, ce le cânta mama mea din când în când, fiindŭ singură. Ba póte chiar totŭ de acolo vine, că n'am fostŭ crescută în religiunea d-vóstrĕ, deşi tatălŭ meu, după cum sigurŭ sciu, era de confesiunea reformată. Ei, celŭ mai bunŭ lucru este, ca amiculŭ nostru sĕ-i scrie lui Don Pedro."

— „Da fă-mĭ plăcerea acésta" ḑise Falduer, „scrie bĕtrânului Don Pedro, că n'ai găsitŭ pe Laura lui; dér ai gă-

ligentŭ înrolatŭ în miliţiă, care însĕ nu este voluntarŭ pe unŭ anŭ, în ce chipŭ ar puté deveni oficerŭ?

Ministrulŭ Bauer arată, că acésta se póte; prin depunerea esamenului de cadeţĭ, se póte obţiné rangulŭ de oficerŭ şi fără de a mai fi studiatŭ în şcóla militară. Unŭ altŭ oratorŭ observă, că tinerii, carĭ au absolvatŭ clasa a 6-a orĭ a 7-a gimnasială, voindŭ sĕ fiă oficerĭ, la cerere li-se dă din partea corpului de armată timpŭ de unŭ anŭ pentru a se pregăti la depunerea esamenului de cadetŭ, spre care scopŭ esistă diferite cursurĭ civile pentru a se prepara. Inainte de împlinirea anului alŭ 14-lea de etate, aspirantulŭ póte intra în şcóla de cadeţĭ, unde şi décă e sĕracŭ, póte sĕ se prepare pentru a deveni oficerŭ. Cei ce au depusŭ însĕ jurămêntulŭ de militarŭ, nu mai potŭ intra în aceste şcóle şi de aceea ei numai pe cale privată se potŭ prepara, avêndŭ sĕ depună esamenulŭ de cadetŭ.

Dr. Nopcsa Elek: protestéză în contra hartelorŭ militare, dicêndŭ, că acelea nu se lucréză în sensulŭ legilorŭ ungurescĭ esistente, séu mai bine dişŭ, în sensulŭ legilorŭ de maghiarisare, deóre-ce nu se ţine sémă de aceea, că *în Ungaria tóte numirile şi însemnările de locurĭ trebue sĕ fiă esclusivŭ unguresci*. „Décă luămŭ în mână harta vre-unei localităţĭ ardelenescĭ, nicĭ nu mai putemŭ sci, décă harta din mâna nóstră se referă în adevĕrŭ la unŭ teritorŭ maghiarŭ, deóre-ce séu că suntŭ întrebuinţate esclusivŭ nume românescĭ, séu că numele unguresci— unde alte nume nu esistă — suntŭ scrise pe românesce, aşa că numele suntŭ „neînţelegibile“. Hartele militare trebue sĕ fiă redigiate unguresce, find-că acestea se întrebuinţéză şi din partea autorităţilorŭ, carĭ însĕ n'au dreptŭ de-a se folosi, decâtŭ de harte cu numirĭ unguresci. Dér şi din punctŭ de vedere politicŭ suntŭ necorecte hartele redigiate astfelŭ, mai virtosŭ în străinătate ele ar da locŭ presupunerei, că în armata nóstră esistă tendinţe de naţionalitate. Din aceste consideraţii propune oratorulŭ şovinistŭ, ca ministrulŭ Bauer sĕ se îndure de-a lua în viitorŭ mĕsurile de lipsă, ca în *hartele militare sĕ se însemne localităţile din Ungaria cu nume unguresci şi încă în primulŭ locŭ.*

Ministrulŭ Bauer: Işĭ pléca capulŭ cu umilinţă şi declară, că elŭ *„din tótă inima este gata de-a împlini cererea lui Nopcsa şi de a schimba regulamentele institutului geograficŭ în modŭ corĕspundĕtorŭ“* înaltelorŭ scopurĭ de maghiarisare. Generosulŭ ministru mai observă, că îndată ce va primi catalogulŭ „autenticŭ“ alŭ numirilorŭ de localităţĭ din Ungaria, precum şi celelalte „directive“ privitóre la însemnarea obiectelorŭ geografice şi topografice, elŭ va ordona, ca încă la actualele reambulaţii, ce se facŭ acum în Ardealŭ, sĕ se procédă în sensulŭ acesta. Faţă cu celelalte părţĭ ale ţerei însĕ, acéstă schimbare se va face numai treptatŭ, cu ocasiunea reambulaţiilorŭ, deórece ministrulŭ n'are la disposiţiă destule mijlóce şi puterĭ, pentru a face numai decâtŭ acéstă schimbare.

Nopcsa Elek: Cu mulţumită ia la cunoscinţă rĕspunsulŭ ministrului. *Ar dori, ca oraşele şi satele sĕ fiă câtŭ mai curênd botezate pe ungaresce.*

Imediatŭ după cestiunea *maghiarisărei*, a urmatŭ la ordine cestiunea *sinuciderilorŭ*: *Wahrman*: întrébă, cum se póte esplica numĕrulŭ estra-ordinarŭ alŭ sinuciderilorŭ în armată?

Bauer: Sinuciderea se ivesce adeseorĭ ca o bólă epidemică. Causa principală a sinuciderilorŭ între ostaşĭ este a se căuta în schimbarea modului de traiu, precum şi adese-orĭ în unele raporturĭ private. Apoi este o caracteristică a timpului de faţă, că în casulŭ unorŭ nevoi mai micĭ, mai bucurosŭ recurgŭ la arme, decâtŭ sĕ supórte gréua luptă a vieţei. De-altmintrelea asigură ministrulŭ, că tinerimea este umanŭ tractată.

Contele Sztaray întrébă în privinţa îmbunĕtăţirei nutrirei ostaşilorŭ, despre care de multe-orĭ s'a făcutŭ vorbă.

Min. Bauer: nu perde din vedere cestiunea acésta. De repeţite-orĭ s'au preliminatŭ câte $4^3/_{10}$ cr. de capŭ pentru provederea tinerimei cu cină caldă, dér fiindcă acésta ar aduce o urcare a bugetului cu $4^3/_{10}$ milióne fl., ministrulŭ, în vederea actualei situaţiunĭ financiare, s'a vĕdutŭ nevoitŭ a se mulţumi de-ocamdată cu cele ce au fostŭ mai de urgenţă.

CRONICA POLITICĂ.

— 12 (24) Novembre.

— Adĭ sĕptĕmână conducĕtorulŭ Germanilorŭ liberalĭ, d-lŭ de **Plener** a luatŭ parte cu mai mulţĭ alţĭ deputaţĭ la o şedinţă a reuniunei liberale germane în Rudolfheim (Viena). Cu ocasiunea acésta cerându-i-se sĕ vorbéscă, ţinŭ unŭ discursŭ mai lungŭ, în care făcŭ o escursiune şi pe tĕrêmulŭ militarŭ, şi declară, că *partida liberală germană posede în armată unŭ aliatŭ.* Acéstă afirmare a produsŭ indignaţiunea diarului *„Politik“* din Praga, care într'unŭ articulŭ de fondŭ critică vorba lui Plener dicêndŭ, că e fórte frivolă şi că a aruncat'o în poporaţiune şi în armată cu scopŭ de a vîrî cérta dintre popóre şi în acéstă instituţiune a statului.

„Tăria armatei austriace — dice „Politik“, — este tocmai aceea, că nu aparţine unei singure naţionalităţĭ, dér că tóte naţionalităţile, cu acelaşĭ devotamentŭ şi cu aceeaşĭ vitejiă apără esistenţa statului; armata e austriacă, eschide orĭ ce unilateralitate şi trebue sĕ fiă tractată dintr'acestŭ punctŭ de vedere. D-lŭ de Plener nu s'a doveditŭ prin aserţiunea sa nicĭ decum ca omŭ politicŭ prudentŭ. Prin aceea, că a datŭ de golŭ pofele partidei sale, c'a recuiratŭ alianţa armatei pentru partida sa, a doveditŭ numai, că nu va fi în stare nicĭ-odată sĕ restabiléscă pacea în imperiu, căcĭ elŭ vîră discordia acolo, unde cea dintêi poruncă trebue sĕ fiă unirea şi concordia. Déca Grillparzer a apostrofatŭ armata austriacă cu cuvintele: „In tabera ta este Austria!“ atuncĭ a putută avé în vedere numai diversitatea din imperiu, a căreia părţĭ cu aceaşĭ credinţă îlŭ apără cu pieptulŭ lorŭ, de duşmanŭ. In cimiteriulŭ dela Santa-Lucia au fostŭ comandanţĭ boemĭ, carĭ au condusŭ trupele cu insufleţire în potriva duşmanului, acolo se scia, că nu vorba germană, ci numai viulŭ graiu alŭ soldatului l'a dusŭ pe acesta la victoriă. Şi bĕtrânulŭ mareşalŭ Radetzky a fostŭ de sigurŭ unŭ patriotŭ totŭ aşa de bunŭ, ca d-lŭ de Plener, şi elŭ a înţelesŭ trebuinţele Austriei poliglote mai bine decâtŭ comandantulŭ partidei liberale germane, care ar vré, ca pe luptătorii pentru bunulŭ şi onórea Austriei sĕ-i facă tributarĭ intereselorŭ unei fracţiunĭ politice“.

— Ministrulŭ rusescŭ de esterne **Giers** a fostŭ primitŭ cu căldură în Parisŭ, şi chiar primele întâlnirĭ, ce le-a avutŭ acolo, dovedescŭ că dênsul n'a venit în Parisŭ, ca omŭ privatŭ. Diarulŭ „Figaro“ publică unŭ articolŭ intitulatŭ „Adevĕrulŭ asupra înţelegerei între Rusia şi Francia“. Aicĭ se dice, că atuncĭ când admiralulŭ Gervais a plecatŭ la Petersburg, aicĭ a putută sĕ negoţieze cu miniştri rusescĭ asupra formei unei înţelegerĭ între ambele ţerĭ, în presenţa ambasadorului francesŭ. Incă dela începutŭ s'a renunţatŭ la unŭ tratatŭ formalŭ, care nu l'ar fi putută şcóte uşorŭ de sub controla camerei-francese, prin urmare s'a evitatŭ o discuţiă publică. S'a decisŭ, că se vorŭ mulţămi cu o înţelegere espresă, a cărei puncte sinquratice sĕ se sigileze prin note scrise. Apoi se propuseră următórele puncte de înţelegere: In totŭ loculŭ unde diplomaţia ruséscă şi francesă au interesŭ, sĕ mérgă mână în mână şi sĕ se acomodeze după importanţa intereselorŭ lorŭ. S'a dişŭ mai departe, că la casulŭ când vre-una dintre aceste două puterĭ va fi atacată din afară, sĕ-şĭ dea reciprocŭ ajutorŭ. De sine se înţelege, că s'au mărginitŭ numai la puncte generale, carĭ aveau sĕ se pecetluéscă la Parisŭ, prin călĕtoria lui Giers. Prin acésta póte s'au rĕspânditŭ sgomotulŭ, că dênsulŭ ar aduce unŭ tratatŭ de alianţă. In adevĕrŭ însĕ înţelegerea s'a făcutŭ prin marii ducĭ, când au venitŭ la Parisŭ, şi de-şi nu esistă unŭ tractatŭ, cu tóte acestea *alianţa franco-rusă în óra acésta este unŭ faptŭ împlinitŭ“.*

SCIRILE DILEI.

— 12 (24) Noemvre.

Noulŭ internatŭ din Blaşiu, ridicatŭ din generositatea Escelenţei Sale Metropolitului Vancea, este deja pusŭ sub coperişŭ. „Unirea“ dice, că elŭ va fi unŭ edificiu pomposŭ şi impunĕtorŭ, care împreună cu celelalte edificii şcolare din piaţa Blaşiului, carĭ tóte stau într'o liniă óblă, vorŭ forma unŭ prea frumosŭ frontŭ, lungŭ de vre-o 220 de metri.

***

Regularea posiţiei clerului în România. In şedinţa ţinută la 7 Noemvre v., comisiunea însărcinată cu elaborarea unui proiectŭ de lege pentru regularea posiţiei clerului mireanŭ în România, d. Iancovescu a comunicatŭ unŭ proiectŭ, care va fi susţinutŭ în camera de guvernŭ. In acestŭ proiectŭ se dispune între altele, ca dările benevole dér reale, ce în virtutea unorŭ contracte se esecută de către preoţĭ, sĕ se transformeze într'o taxă fixă de patru lei de fiă-care parochianŭ contribuabilŭ.

***

Decoratŭ. Ni-se împărtăşesce, că d-lŭ capelanŭ castrensŭ *Demetriu Popŭ* pentru meritele câştigate în timpŭ de 25 de anĭ pe tĕrêmulŭ bisericescŭ-militarŭ, a fostŭ decoratŭ din partea Majestăţii Sale cu crucea de aurŭ cu coróna. D-lŭ Popŭ este între Românĭ primulŭ preotŭ militarŭ, căruia i-s'a făcutŭ asemenea distincţiune.

***

Tĕrgulŭ de ţéră dela Şiria se va ţiné în anulŭ acesta la 28 şi 29 Novembre st. n.

***

Preşedintele republicei francese, Sadi-Carnot, a datŭ unŭ prânzŭ în onórea ministrului rusescŭ *Giers*. Intre cei învitaţĭ au fostŭ şi membrii ambasadei rusescĭ, ministrulŭ preşedinte *Freycinet*, ministrulŭ de esterne *Ribot* şi admiralulŭ *Gervais*.

A doua conferinţă

a Reuniunei cercuale din protopopiatulŭ Aradului, ţinută în comuna Micălaca la 11 Novembre n. 1891.

In diua de 11 Novembre n. c. la 8 óre diminéţa, comuna nóstră Micălaca (2 chm. departe spre ostŭ dela Aradŭ) era cercetată de o mulţime de óspeţĭ. Invĕţătorii românĭ gr. or. dela şcólele nóstre elementare din protopopiatul Aradului, cu câteva esceptiunĭ escusate, erau adunaţĭ

---

sitŭ pe fiica ei; póte totŭ vomŭ ajunge la ceva, — credŭ că mĕ înţelegĭ; cui sĕ-i lase bogăţia sa, déca nu ţie, copilŭ norocosŭ? Tot-déuna am dişŭ, chiar şi contesei Landskron, când te-am cerutŭ pe tine, că déca n'are multŭ, respective nimicŭ, totuşĭ cu ea vine binecuvêntarea în casă. Şi óre n'avemŭ acum binecuvêntare? Câtŭ diceai, că are Spaniolulŭ?“

17.

Baronulŭ porunce sĕ aducă sticle próspete de vinŭ, ér Iosefa, după cuvintele aceste din urmă, se depărtă. Frŏben nu putea înţelege, de ce se purta amiculŭ sĕu atâtŭ de nedelicatŭ cu acéstă fiinţă nobilă şi suavă; elŭ simţea, că ea se ruşinéză înaintea lui din causa bruscheţei soţului ei, de aceea rĕspunse supĕratŭ: „Ce sciu eu; credĭ, că eu ca şi Englesulŭ întrebŭ pe ómenii, cu carĭ convinŭ, că óre câtŭ cântărescŭ?“

— „Dér eu cunoscŭ părerile tale ciudate asupra acestui punctŭ“, dise baronulŭ ridêndŭ. „Pentru tine este unŭ omŭ sĕracŭ, déca are numai aşa numitulŭ sentimentŭ şi *Savoir vivre*, totŭ aşa ca şi unulŭ, care are unŭ venitŭ de 200,000 de punţĭ sterlingĭ! Dér vorbindŭ seriosŭ, trebue sĕ venimŭ în clarŭ cu Don Pedro, şi eu contez pe d-ta.“

— „Da; poţĭ conta pe mine. Dér cum era cu contesa Landskron? Nicĭ nu mi-ai spusŭ, cum ai cunoscutŭ pe soţia ta!“

— „E, asta e o istoriă scurtă“, rĕspunse Faldner, turnândŭ vinŭ în pahare! „Tu cunoscĭ ideile mele practice, tactulŭ meu corectŭ în astfelŭ de lucrurĭ. Eu puteam alege liberŭ printre fiicele acestei ţerĭ; bogate, frumóse, drăgălaşe, tóte îmĭ steteau la disposiţiă. Dér mĕ gândiamŭ: nu totŭ e aurŭ, ce strălucesce, şi-mĭ căutai o economiă harnică. Astfelŭ din întêmplare venii la moşia contesei Landskron. Iosefa era pe atuncĭ ca damă de companiă şi se numea Iosefa de Tannensee. Fata acésta sîrguinciósă şi lucrătóre îmĭ plăcŭ; sĕ tórne ceaiu, sĕ curăţe mere, sĕ culégă bobŭ, sĕ ude florile, în scurtŭ, scia sĕ le facă tóte, încâtŭ mĕ gândii, că numai acesta va fi o bună económă. Vorbii în privinţa acésta cu contesa. Ce e dreptŭ, la începutŭ mĕ cam înspăimêntară scirile, ce mi-le spuse contesa despre relaţiunile Iosefei. Ea-mĭ spuse, că a cunoscutŭ pe mama Iosefei şi că după mórtea acesteia, o luă la sine; avere nu avea, dér contesa îĭ dete o destre cuvenită. Actulŭ de căsĕtoriă alŭ părinţilorŭ ei şi actulŭ ei de botezŭ erau corecte, în fine omulŭ în amorŭ e de regulă nebunŭ, şi aşa m'am căsĕtoritŭ cu ea.“

— „Şi de sigurŭ, că eştĭ fórte fericitŭ cu acéstă fiinţă frumósă?“

— „Ei, acésta merge aşa: nu e de locŭ practică, eu trebue sĕ-i confiscŭ în tótă regula afurisitele acelea de cărţĭ, pentru ca sĕ o învĕţŭ lucrurile din casă şi din grădină, căcĭ în fine cum póte trăi cineva aicĭ la ţéră, déca stăpâna casei se pune comodŭ pe o canapea, cetesce romanurĭ şi almanachurĭ, şi astfelŭ nu se îngrijesce nicĭ de bucătăriă, nicĭ de grădină?

— „Dér, Dumnedeule, pentru lucrările acestea poţĭ sĕ ţinĭ servitóre!“ observă Frŏben, pe care vinulŭ îlŭ făcuse mai înfocatŭ şi supĕratŭ.

— „Servitóre?“ întrebă Faldner ridêndŭ şi se uită cu ochĭ marĭ la dênsulŭ. „Servitóre? Ah, ce-mĭ vorbescĭ! Amice, la astea nu te pricepĭ de locŭ! Óre servitórele nu vorŭ vinde pe furişĭ tóte..., mele, verdeţurile şi salata? Şi apoi ... bucătăria? De unde sĕ amŭ lemne şi untŭ, déca tóte le suntŭ încredinţate servitórelorŭ! Nu, soţia trebue sĕ se ocupe cu tóte aceste, şi durere! cu Iosefa n'am alesŭ de locŭ bine. Dér aide sĕ ciocnimŭ, Don Pedro le va face tóte bune!“

Frŏben, deşi îlŭ vĕtămară tóte câte a vĕdutŭ aicĭ, nu cuteză sĕ-lŭ contradică, Elŭ urmă pe stăpânulŭ casei, când acesta se sculă, stete liniştitŭ la îmbrăţişarea sa şi — mai multŭ pentru ca sĕ nu se întâlnéscă cu Iosefa după întêmplarea acésta, — primi învitarea baronului de a-lŭ înşoţi până la móra de aburŭ. Caii fură aduşĭ la scară şi Frŏben tocmai voia sĕ cotéscă după unŭ colţŭ, când aruncându-şi o privire în susŭ, observă la feréstră figura Iosefei; ea îşĭ dete batista pe obrazŭ, se uită cu duioşiă la dênsulŭ şi-lŭ salută cu delicata ei mână.

— „Soţia ta ne face semnŭ, ca sĕ-şĭ ia adio“ strigă elŭ către Faldner; dér acesta începu sĕ rîdă.

„Ce credĭ?“, dise elŭ călărindŭ mai departe, „că eu am obicĭnuit'o sĕ fiă gingaşă şi móle aşa încâtŭ sĕ ne luămŭ

înaintea bisericei în numĕrŭ completŭ, avêndŭ între dênşii pe Rvds. d-nŭ protopresbiterŭ Moise Bocşanŭ, inspectorulŭ tractualŭ, carele deşi pórtă în spatele sale 68 de anĭ, totuşĭ nu lipsesce dela nicĭ o ocasiune, unde póte sĕ-şĭ depună dinarulŭ sĕu pe altarulŭ salutei némului românescŭ. Am vĕḑutŭ acolo între învĕţătorĭ, ca pe nisce bărbaţĭ iubitorĭ de progresŭ, pe ambii preoţĭ localĭ Ioanŭ Cioră şi Justinŭ Dascalŭ acompaniaţĭ de preotulŭ din comuna Fenlacŭ, Moise Babescu.

Intrândŭ cu toţii în biserica cea frumósă a Româniloru noştri gr. or. din Micălaca, veteranulŭ d-nŭ protopresbiterŭ a făcutŭ rugăciunile îndatinate, adecă chiămarea Duchului Sântŭ, acompaniatŭ de cântările cele melodióse, esecutate de virtuoşii noştri cântăreţĭ, părintele Vasilie Olariu şi învĕţătorulŭ Samson Lugoşanŭ.

După terminarea acestorŭ sfinte rugăciunĭ, preşedintele reuniunei nóstre cercualĭ, d. Ioanŭ Eftioiu, vechiu învĕţătorŭ din Peşca română, salutândŭ atâtŭ pe membri, câtŭ şi pe toţĭ onoraţiorii de bună venire, şi arătândŭ scopulŭ întrunirei, în conformitate cu regulamentele esistente a declaratŭ a doua conferinţă din anulŭ acesta de deschisă.

Cuvinteloru căldurose de deschidere li-a datŭ rĕsunetŭ vrednicului nostru preotŭ din Micălaca şi asesorŭ consistorialŭ Ioanŭ Cioră, carele atâtŭ în numele comunei bisericescĭ şi a comitetului parochialŭ, câtŭ şi în alŭ sĕu salută de bună venire pe corpulŭ învĕţătorescŭ alŭ tractului Aradŭ, mulţumindŭ anticipative pentru onórea ce s'a făcutŭ prin acésta poporului sĕu credinciosŭ. Er părintele protopopŭ inspectorŭ M. Bocşanŭ încuragiândŭ pe cei adunaţĭ sĕ progreseze ne'ncetatŭ, 'i salută ca şi pe adevĕraţii purtătorĭ ai causelorŭ nóstre românescĭ.

Dupá autenticarea protocolului conferenţei din Peşca, ne-amŭ dusŭ în corpore la şcólă. Acolo amŭ aflatŭ atâtŭ şcóla învĕţătorului Savu Mihuţa, câtŭ si a lui Savu Bugariu, în ordine esemplară. Au fostŭ de faţă la şcólă vre-o 80% din cei obligaţĭ şi peste totŭ erau mititeii bine îmbrăcaţĭ, ceea ce arată, că poporulŭ nostru din Micălaca se află în stare materială bunişóră.

Invĕţătorulŭ Savu Bugariu a tractatŭ obiectulŭ primŭ din cele ce erau puse în ordulŭ de óre pe ḑiua aceea, adecă religiunea şi după aceea geografia. Ni-a căḑutŭ fórte bine, când amŭ vĕḑutŭ la d-sa unŭ zelŭ vrednicŭ de imitatŭ. Cu destulă fluiditate a tratatŭ materialulŭ pentru clasa primă, apoi pentru a doua, a treia, a patra, a cincia şi a şésa, întrebândŭ pe învĕţăceii respectivĭ prelegerea din óra trecută, şi reasumândŭ apoi ceea-ce li-a propusŭ din nou. Amŭ constatatŭ din conferinţă, că intrĕ învĕţătorŭ şi învĕţăcei este iubire adevĕrată şi că şi învĕţătorulŭ vorbesce la inima eleviloru. Cu puţine observaţiunĭ metodice ne-amŭ convinsŭ, că învĕţătorulŭ Mihuţa îşĭ ocupă loculŭ în modŭ vrednicŭ. Şi vrednicia învĕţătorului ni-s'a vĕditŭ mai bine în corulŭ celŭ fórte bine desvoltatŭ, care întru adevĕrŭ, că face onóre întregei comune bisericescĭ.

Invĕţătorulŭ Savu Bugariu în şcóla sa ni-a arătatŭ la tractarea religiunei, că are destulă esperienţă învĕţătoréscă, scie pătrunde la inima elevilorŭ şi şi-i iubesce cu totŭ foculŭ internŭ, ce-lŭ căutămŭ la unŭ învĕţătoriu, dér întru împărţirea materialului de pertratatŭ nu ni-a satisfăcutŭ, întru câtŭ a prea îngreuiatŭ elevii, credemŭ, că acéstă observare nu-lŭ va supĕra, ci-lŭ va încuragia, ca sĕ obţină şi mai frumóse resultate de după ostenelele sale. Credemŭ apoi, că ambii învĕţătorĭ pentru viitorŭ ni vorŭ sci produce mai frumóse succese întru propunerea geografiei, carea aşa ḑicêndŭ este unulŭ dintre cele mai frumóse studii de învĕţămêntŭ din şcóla poporală.

După dimiterea elevilorŭ, conferinţa a constatatŭ cu plăcere, că şcólele nóstre din Micălaca se află în stare bună şi că învĕţătorii, în genere luândŭ, îşĭ facŭ datorinţele conscienţiosŭ.

Fiindŭ timpulŭ înaintatŭ, aprópe 1 óră d. a., preşedintele a închisŭ şedinţa anunţândŭ pe a doua la trei óre d. a., apoi ne-amŭ depărtatŭ şi amŭ luatŭ prânḑulŭ în casele ospitalĭ ale părintelui I. Cioră, I. Dascălŭ, Savu Bugariu şi Savu Mihuţa, unde amŭ fostŭ primiţĭ cu căldură creştinéscă, cu ospitalitate românéscă şi cu adevĕrată bunăcuviinţă socială. S'au ridicatŭ toaste întru sănĕtatea P. S. S. părintelui Episcopŭ I. Meţianu, a protopopului-inspectorŭ M. Bocşanu şi a altorŭ persóne carĭ au onoratŭ conferenţa cu presenţa lorŭ.

(Va urma.)

Corespondenţa „Gaz. Trans."

Chimitelniculŭ de Câmpiă, 14 Nov. n. 1891.

Onorată Redacţiune! Cu mare nerăbdare am aşteptatŭ şi totŭ aşteptŭ încă şi acum, ca sĕ vĕdŭ sfĕrşitulŭ procesului în causa cruḑimilorŭ ce comandantulŭ gendarmeriei din Ludoşŭ le-a comisŭ cu 3 femei amărîte şi sĕrace din Chimitelniculŭ pe Câmpiă în vara trecută pe la începutulŭ lui Iuniu, — dér totŭ nu mai audŭ, nicĭ nu vĕdŭ nimicŭ.

Destulŭ atâta, că femeile maltratate atâtŭ de sĕlbaticŭ au intentatŭ procesŭ voinicosului gendarmŭ unguresc, care a avutŭ mâncărimea a se bate înarmatŭ din crescetŭ pănă'n tălpĭ cu nisce femei bĕtrâne şi amărîte.

La dovedirea crimei rare în feliulŭ sĕu s'a recerutŭ înainte de tóte atestatŭ medicalŭ, pe care însĕ sermanele femei române, avêndŭ de lucru cu unŭ ungurŭ încarnatŭ, *nicĭ pe lângă plată bună nu a voitŭ mediculŭ din Ludoşŭ Dr. Vaida a li-lŭ da.* Ce e dreptŭ femeile la pertractare au doveditŭ cu martorĭ, cum că au fostŭ bătute crudŭ cu bâta, cu o bucată de parŭ, ba chiar şi cu baioneta pănă tot li-s'a învineţit trupulŭ, însĕ *nesciindŭ nicĭ ele nicĭ martorii unguresce, bĕtrânulŭ jude regescŭ din Ludoşŭ Galzheghi, a scrisŭ în protocolŭ ceea ce a voitŭ şi cum i-a plăcutŭ lui, aşa, ca hoţulŭ de păgubaşŭ sĕ rĕmână şi bătutŭ.*

Astfelŭ astăḑĭ se vorbesce şi e de creḑutŭ, că procesulŭ s'a terminatŭ cu absolvarea curagiosului comandantŭ de gendarmĭ *fără scirea femeilorŭ maltratate*, carĭ décă ar fi sciutŭ de asta, din tótă sĕrăcia lorŭ ar fi făcutŭ ceva şi ar fi recuratŭ.

Étă déră încă unŭ documentŭ eclatantŭ de dereptulŭ unguresc! Oare ce ar fi făcutŭ autorităţile maghiare, décă comandantulŭ gendarmeriei ar fi fostŭ unŭ Românŭ şi ar fi maltratatŭ atâtŭ de sĕlbaticŭ pe nisce unguróice? Sigurŭ, aḑĭ pe lângă degradarea meritată ar mai moşteni şi temniţa unŭ anŭ.

Unŭ Românŭ.

Mulţămită publică.

Membrii societăţii nóstre, spre a puté avé în totŭ momentulŭ înaintea ochilorŭ tipulŭ fericitului ei patronŭ, deciseră a lăsa ca sĕ 'i se facă după o posă mai vechiă şi mică unŭ tablou mare pe pânză.

Sarcina acésta, la rugarea membrilorŭ, o luà asupra-şĭ vestitul pictorŭ românŭ, St. D-nŭ. Octavianŭ Szmigelski, de presinte profesorŭ de desemnŭ la gimnasiulŭ din Ibaşfalău (Elisabetopulŭ.)

Tocmai în ḑilele trecute ne sosì tabloulŭ. Elŭ are o lungime de 132·5 cm. şi o lăţime de 98·5 cm. şi este lucratŭ cu atâta gustŭ, cu atâta desteritate şi fineţă, precum şi cele mai fine trăsurĭ suntŭ atâtŭ de bine demarcate, încâtŭ şi celŭ mai priceputŭ omŭ în arta acésta nu ar puté decâtŭ sĕ admire talentulŭ artisticŭ alŭ D-lui Octavianŭ Szmigelski-De altmintrelea penelulŭ D-lui Szmi. gelski nu are lipsă de apreţiarea şi lauda nóstră, după-ce foi române şi germane i-au vestitŭ deja demultŭ fineţa şi dexteritatea.

Pentru lucrulŭ acesta costisitorŭ d-lŭ Szmigelski nu pretinse ca remuneraţiune decâtŭ numai 60fl., care sumă nouĕ ni-se pare cam neînsemnată, avêndŭ în vedere, că numai ramele au costatŭ peste totŭ 25 fl. Precum amŭ calculatŭ noi, tabloulŭ a trebuitŭ sĕ-lŭ coste pe d-lŭ pictorŭ celŭ puţinŭ 90 fl.

Pentru jertfa acésta din punga propriă a d-lui pictorŭ, precum şi pentru timpulŭ perdutŭ şi ostenéla, ce a trebuitŭ sĕ indure cu pregătirea lui, carĭ tóte i-au rĕmasŭ nerĕsplătite — alergămŭ şi pe acéstă cale a-i aduce cele mai ferbinţĭ mulţumite, rugândŭ pe Dumneḑeu, ca însutitŭ sĕ-i rĕsplătéscă pentru acéstă jertfire faţă de societatea nóstră.

Pentru soc. „In. Micu Clainŭ."

Blaşiu, la 10 Nov. 1891.

Teodorŭ Vandorŭ, preşed. soc. — Ioanŭ Ţiucu, secret. soc.

DIVERSE.

Aniversarea de 10 anĭ a contelui Kalnoky. — 17 ministrii. In 20 Noemvre s'au împlinitŭ ḑece anĭ, de când contele Kalnoky este ministru de esterne. Elŭ a fostŭ chematŭ la acestŭ postŭ din Petersburg, unde era ambasadorŭ, şi anume în urma morţii ministrului de esterne, de *Haymerle*. Contele Kalnoky este alŭ *şépte-spre-ḑecelea* ministru de esterne austriacŭ, dela *Kaunitz* în cóce. Pănă la Kaunitz, ḑice „Politik", afacerile din afară nu erau concentrate în mâna unei singure persóne, ci încredinţate diferiţilorŭ ministrii, cancelarului de statŭ, preşedintelui consiliului de rĕsboiu etc. Ministrii de esterne sub diferite titlurĭ, au fostŭ după Kaunitz, *Cobenzl*, *Thugut* (uniculŭ ministru austriacŭ de esterne, ce n'a fostŭ nâscutŭ nobilŭ), principele *Trauttmansdorff*, contele Ludovicŭ *Cobenzl*, contele *Stadion*, principele Metternich, F.M.L. conte *Ficquelmont*, br. *Wessenberg*, principele *Schwarzenberg*, contele *Buol-Schauenstein*, contele *Rechberg*, principele *Mennsdorff-Dietrichstein*, contele *Beust*, contele *Andrassy*, *Haymerle* şi contele Kalnoky. Timpŭ mai îndelungatŭ ca contele Kalnoky au fostŭ numai doi ministrii de esterne, Kaunitz şi Metternich, amêndoi aprópe 40 de anĭ, celŭ care a statŭ în oficiu mai puţinŭ a fostŭ contete Ficquelmont (Martie pănă în Iunie 1848!) După naţionalitate au fostŭ Kaunitz şi Schwarzenberg boemĭ, Andrassy ungurŭ, ceilalţĭ au fostŭ toţĭ Nemţĭ, contele Kalnoky de origine ardeleană, principele Mennsdorff-Dietrichstein, de origine francesă. Emigraţĭ din imperiulŭ germanŭ au fostŭ: Metternich, Rechberg şi Beust. Wessenberg a fostŭ din Baden, şi adecă din Breisgau, care când s'a născut Wessenberg, era austriacă. In oficiu au muritŭ numai doi dintre ministrii de esterne, şi adecă Schwarzenberg şi Haymerle, amêndoi de damblă. Nicĭ unulŭ n'a fostŭ în Austria de douĕ-orĭ ministru de esterne, (In Francia şi Anglia s'au întêmplatŭ aşa ceva), numai contele Stadion a fostŭ mai târḑiu ministru de finance.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 24 Noemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.30	Vênd.	9.34
Argintŭ românescŭ	„	9.23	„	9.28
Napoleon-d'orĭ	„	9.51	„	9.35
Lire turcescĭ	„	10.48	„	10.53
Imperialĭ	„	9.48	„	9.53
Galbinĭ	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	112.—	„	114.—
Mărcĭ germane	„	57.50	„	58.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 23 Noemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102 35
Renta de hârtiă 5%	110 60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.25
dto argintŭ	97.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	110.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	89.50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresc	—.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.61
Napoleon-d'orĭ	9.37½
Mărcĭ 100 împ. germane	58.02—
Londra 10 Livres sterlinge	118.05

rĕmasŭ bunŭ într'o după prânḑŭ cu sărutărĭ şi îmbrăţişărĭ, cu fâlfăirĭ din batiste". Dumneḑeu se mĕ ferĕscă, prin aceste le învеţĭ rĕu pe femei — şi décă se va întêmpla ca şi tu sĕ te însorĭ vreodată, atuncĭ pentru numele lui D-ḑeu fă ca mine. Când plecĭ în călĕtoriă, séu facĭ o preumblare călare nu spune mai 'nainte nicĭ o vorbă despre ceea ce vrei se facĭ. Calulŭ sĕ ţi-se aducă la scară. — „„Unde mergi, iubitule?"" întrébă ea odată séu de douĕ orĭ. Nicĭ unŭ rĕspunsŭ, ci trage-ţĭ mănuşile. „„Dér vrei se mĕ laşĭ singură?"" întrébă ea mai departe şi-ţĭ netezesce obrajii; tu ţ'ai mângăiatŭ biciuşca de călăritŭ şi ḑicĭ: „Da, am sĕ mĕ ducŭ se facŭ asta şi asta. Adio! şi décă nu mĕ întorcŭ pănă la nouă óre séra, nu trebue se mĕ aşteptĭ cu supa". Ea se sparià, tu înse nu bagĭ de sémă acésta, ea vine după tine, tu-i facĭ semnŭ cu biciuşca sĕ rĕmână; ea se repede la feréstră şi-ţĭ face semnŭ cu batista udă de lacrimĭ, strigă Adio! şi apoi fâlfăe în aerŭ cu stégulŭ acesta albŭ. — Lasă-o se fâlfăe şi nu băga de sémă acésta. Dă pintenĭ calului şi pornesce; potŭ sĕ-ţĭ jurŭ, că acésta le pune pe femei în respectŭ. A treia-óră nu mĕ mai întrebà femeia mea şi harŭ Domnului, comedia se sfîrşì!"

Baronulŭ în timpulŭ acestei vorbirĭ îşĭ umpluse pipa cu linisce sufletéscă, şi-o aprinse şi fuma acumŭ, uitându-se peste câmpurile şi pădurile sale, fără ca sĕ aştepte vre-unŭ rĕspunsŭ din partea óspelui sĕu; acesta însĕ îşĭ strînse buzele şi încă şi mai tare îi strînse inima vorbirea brutalului bărbatŭ. „O tu inimă de câne", ḑise elŭ în sine, „mai rea încă ca a unui câne, căcĭ D-ḑeu ţi-a datŭ raţiune. Ai învĕţatŭ cum se călărescĭ pe unŭ calŭ séu cum sĕ sădescĭ unŭ pomŭ în pămêntŭ bunŭ, dér se tractezi frumosŭ unŭ sufletŭ nobilŭ, sĕ înţelegĭ o o inimă iubitóre, acestea zacŭ afară de marginile sciinţei tale." Cum îlŭ privise ea de duiosŭ, căcĭ elŭ nu-şĭ luase rĕmasŭ bunŭ dela ea, uitase cuvintele lui brutale, cu o răbdare ângeréscă, cu o privire plină de amorŭ. De amorŭ? Oare póte ea sĕ-lŭ iubéscă? Sentimentulŭ ei gingaşŭ n'a fostŭ vătămatŭ óre de mii de orĭ din partea lui? Nu vede ea, că elŭ arată mai multă dragoste faţă de cânele sĕu de vênatŭ? „Dér", continuà elŭ în visările sale, „cum putea ea, după ce devenise femeia lui, sĕ simtă dragoste faţă de acela, pe care-lŭ întrece atâtŭ de multŭ cu spiritulŭ ei şi de care cu tóte aceste — se teme? Dér óre în vecĭ sĕ fiă sórtea acestorŭ fiinţe sêrmane, ca ele între o sută, numai pe una o póte se o iubéscă în adevĕrŭ, că altele înzestrate dela natură cu o dosă de amorŭ sublimŭ şi delicatŭ, crescŭ, înflorescŭ şi vestejescŭ fără sĕ cunóscă amorulŭ adevĕratŭ? Totuşĭ, ideia acésta mi-ar fi mai suportabilă, decâtŭ aceea, că ea l'ar puté iubì în adevĕrŭ. Nu, nu póte, nu trebue sĕ fiă!" Involuntarŭ, la gândurile aceste din urmă, prin o repede mişcare dase pintenĭ calului, care începù a alerga înainte. „Ho, ho, amice! voescĭ sĕ te întrecĭ cu mine?" 'i strigà baronulŭ şi şĭ puse pipa în buzunarŭ. „Douĕ sute de paşĭ, 'ţi dau înainte şi totuşĭ te voiu ajunge". Cu deprinderea unui măestru mĕsurà distanţa între ei, şi când credù, că Fröben trecuse cei douĕ sute de paşĭ, dede pintenĭ calului sĕu, şi ajunse triumfătorŭ totŭ în acelaşĭ momentŭ cu Fröben, înaintea mórei de aburŭ.

(Va urma).

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Concursŭ.

Pentru întreţinerea a 4 copii dela şcólele medii române gr. or. din locŭ — adecă a Internatului Christurianŭ — cu cvartirŭ, costŭ, luminatŭ, spălatŭ şi încăldţitŭ, sĕ deschide concursŭ de îngrijitorŭ cu terminŭ de 10 dţile dela prima publicare.

Condiţiunile mai detailate sĕ potŭ afla la Epitropia parochială a bisericei Sf. Nicolae din locŭ.

Doritorii de a lua în îngrijire acestŭ Internatŭ au sĕ înainteze recursele lorŭ la comitetulŭ susŭ numitei biserici.

712,3—2 **Comitetulŭ parochialŭ.**

Escriere de concursŭ.

La şcóla rurală privată din *Văleni*, districtulŭ Romanului în România, are sĕ se ocupe *definitivŭ* postulŭ de dirigentŭ şi învĕţătorŭ pentru cursulŭ superiorŭ alŭ învĕţămêntului primarŭ, împreunatŭ cu cursŭ elementarŭ şi practicŭ de agronomiă. Emolumentele suntŭ: salarŭ anualŭ 1800 franci, locuinţă cu grădină de 1 pogonŭ şi încăldţitŭ.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ se potŭ insinua până la sfîrşitulŭ lui Noemvre a. c. v., legitimându-se asupra studielorŭ făcute şi asupra cualificaţiunii în serviciulŭ de până acum. Vorŭ avé preferinţă competenţii, cari, pe lângă cursulŭ de pedagogiă, vorŭ fi avêndŭ şi cursulŭ unei şcóle agronomice.

Cererile se vorŭ adresa către patronulŭ şcólei, d-lŭ *Victorŭ Styrcea*, la *Cernăuţi* în Bucovina.

617 3—2.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiue insĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ dţiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurtŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţi numeri pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregi colecţiuni, pentru cari se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administrat. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelé-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		11.—		2.19
Timişŭ		2.41		3.01
Predealŭ		3.26		3.31
Bucuresci		9.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucuresci	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţi cu linii grose însemnéză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10.19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşeni	9.45	4.—	8.36

Petroşeni-Simeria (Piski)

Petroşeni	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-mari—Zelău

Careii-mari	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-mari

Zelău	1.56
Careii-mari	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8,27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zêrnesci

Braşov	5.45	2.58
Zêrnesci	7.26	4.39

Zêrnesci—Braşov

Zêrnesci	8.—	5.20
Braşov	9.24	6.44

Braşov—S.-Georgiu

Braşovŭ	8.30	3.10
Uzonŭ	9.43	5.23
S. Georgiu	10.23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5 45
Braşovŭ	8.08	6 53

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.